

Bài 6

Thực hành TẬP SỬ DỤNG ĐỊA BÀN VÀ THUỐC ĐO ĐỂ VẼ SƠ ĐỒ LỚP HỌC

I - MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài học, HS cần :

- Biết cách sử dụng địa bàn để tìm phương hướng của các đối tượng địa lí trên bản đồ.
- Biết đo các khoảng cách trên thực tế và tính tỉ lệ khi đưa lên lược đồ.
- Biết vẽ sơ đồ đơn giản của một lớp học hoặc một khu vực của trường trên giấy.

38

2. Tiến trình bài học

- GV nói cho HS biết về cấu tạo của địa bàn và cách sử dụng.
- GV yêu cầu các nhóm HS dùng địa bàn để tìm hướng của một bức tường của lớp học. Trong trường hợp này, nếu biết hướng của một bức tường, thì có thể biết hướng của các bức tường khác của lớp học.
- GV cho mỗi nhóm HS vẽ một sơ đồ.
- HS các nhóm phân công nhóm viên như : đo chiều dài, chiều rộng của lớp, cửa cửa ra vào, cửa bục, của bàn GV, bàn HS...
- Tiếp theo, GV phổ biến cho HS cách tính tỉ lệ các khoảng cách và cách vẽ sơ đồ lớp học sao cho vừa với khổ giấy.
- + Trước tiên cần vẽ khung lớp học, sau đó mới đến các đối tượng ở bên trong.
- + Bản vẽ phải có đủ : tên sơ đồ, tỉ lệ, mũi tên chỉ hướng bắc và các ghi chú khác.
- GV dành thời gian cho các nhóm làm việc. Trong quá trình HS vẽ sơ đồ, GV kiểm tra và có thể giúp các nhóm nắm vững thêm cách làm.

II - NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

- Địa bàn là một dụng cụ để xác định phương hướng nhanh và chính xác. Cấu tạo của địa bàn gồm có :

+ Hộp nhựa đựng kim nam châm và vòng chia độ.

+ Kim nam châm đặt trên một trục trong hộp, đầu kim chỉ hướng Bắc thường có màu xanh, đầu kim chỉ hướng Nam thường có màu đỏ.

+ Trên vòng chia độ có ghi bốn hướng chính : B (bắc), N (nam), Đ (đông), T (tây). Số độ ghi trong địa bàn là từ 0° đến 360° (B ứng với 0° và 360° , N ứng với 180° , Đ ứng với 90° , T ứng với 270°). Nếu địa bàn sử dụng tiếng Anh thì hướng bắc có chữ N (North), nam có chữ S (South), đông có chữ E (East), tây có chữ W (West).

- Cách sử dụng : Đặt địa bàn thật thẳng bằng trên mặt phẳng, tránh xa các vật bằng sắt như xe đạp, khung cửa bằng sắt.... Mở cần hãm địa bàn (nếu có) cho kim chuyển động. Sau một thời gian dao động, kim địa bàn sẽ đứng im, đầu xanh chỉ về hướng bắc. Lúc đó ta xoay hộp cho vạch số 0 hoặc chữ B (N) nằm trùng với đầu kim màu xanh. Khi đó, địa bàn đã được đặt đúng hướng, đường $0-180^{\circ}$ chính là đường bắc - nam.

- Muốn biết hướng của các đối tượng trên thực địa (so với điểm quan sát), ta vạch từ tâm địa bàn một vạch thẳng kéo dài đến vị trí của đối tượng, rồi đọc trên vòng chia độ trị số đo góc của đường thẳng với hướng bắc của địa bàn (ví dụ : 30° , ta nói đối tượng nằm ở cách hướng B 30° về phía đông, nếu là 330° , ta nói đối tượng nằm ở cách hướng B 30° về phía tây...) - xem hình 18.

III - CÁC THIẾT BỊ DẠY HỌC CẦN THIẾT

- Địa bàn : bốn chiếc.

- Thước dây : bốn chiếc.

- Thước kẻ, com pa, giấy bút...

IV - GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC BÀI MỚI

1. Lời giới thiệu

- GV nêu nhiệm vụ của bài học.